

Élet és Világosság

MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIUMI TESTVÉRKÖZÖSSÉG LAPJA

2011/1

Minden kedves olvasónknak áldott új esztendőt kívánunk!



Jó szándékú fogadkozások

Év elején füt-fát megfogadni – ki ne ismerné ezt? Az erős dohányos meg akar szabadulni a cigarettázástól. A káromkodó és hazug le akarja tenni a már szokásává lett visszataszító magatartást. A férj elhatározza, hogy ezentúl hűséges lesz a feleségéhez és jóságos a gyermekeihez. Jó fogadalmak ezek, és egyáltalán nincsenek mindig kudarcra ítélve. Végül is nem a bölcsesség csúcsa, hogy a pokol útja jó szándékkal van kikövezeve.

Csak hogy a puszta jó szándék nem elég!

A dohányos igyekezne lassan-lassan leszokni, a hazug törekszik igazságot szólni és a férj ragaszkodik próbál hűség-fogadalmához. Akarnak, akarnak – és mégsem megy. Semmi jó szándék nem segít, marad minden a régiben. Az ember gazdagabb lesz egy tapasztalattal, vagyis hogy senki nem képes saját hajánál fogva kihúzni magát a mocsárból. Mit kellene tenni tehát? Feladni minden fogadkozást és hagyni, hogy sodorjon az ár, hiszen úgysem vagyunk képesek helyt állni?

Lehet újat kezdeni!

Klaudia nagyon életvidám, intelligens leány. Barátai viszont félrevezették, rossz társaságba került. Elvesztette a kontrollt maga felett, és a fiatal élet egyre sebesebben csúszott lefelé. Olyan lett, mint az autó, aminek csődöt mondott a fékje. Nem látott többé kiutat. Elhatározta tehát, hogy véget vet értelmetlen életének. Kétségbeesett tette után csoda, hogy egyáltalán még él.

Ilyen állapotban hallotta, hogy számára is van még remény. Klaudia egy csendeshéten határozottan

döntött, és zilált sorsát Jézus Krisztusra bízta. Kérte Öt, hogy újítsa meg és vegye kezébe élete vezetését. Pár óra múlva egy meredek lejtőn lezuhant, és a fejét beleverte egy sziklába. Esés közben Klaudia spontán imádkozott: „Úr Jézus Krisztus, én most már a tied vagyok, bármi történjen velem!” Hála legyen Istennek, néhány fájdalmas zúzódással megúsza. Vajon megmarad-e szándéka mellett, hogy egészen Jézushoz akar tartozni?

Másik példa Hans-Peter, aki megígérte az Úrnak, hogy az Ő segítségével új életet kezd. Komoly ima volt ez – szilárd döntés, hogy Jézus határozzon a jövője felett, miután eddig kizárólag saját kívánságai szerint élt.

Azóta minden tekintetben olyan pozitív módon megváltozott, hogy az szinte leírhatatlan. Nagyszerű volt látni, milyen irányban bontakozott ki pompás tehetsége. Intelligenciáját többé nem arra használta, hogy másokat megalázzon, igyekezve bizonyítani, milyen magasan áll felettük. Tehetsége ezentúl arra szolgált, hogy segítsen, akinek csak tud, igyekezzen megérteni felebarátait.

Hans-Peter nem egyedi eset, hanem példa sok embertársának, hogy minden elrontott élet számára lehet új irány, új reménység és új cél – a legkilátástalanabb helyzetben is.

Mindenkinek van esélye teljesen új életet kezdeni. Jézus Krisztus kínálja ezt, aki maga az élet. Nem akarnál te is jó elhatározással odalépni hozzá és a vezetésére bízni magad? Akkor olyan segítőd leszel, aki nem engedi meghíusulni az elhatározásodat. Pál apostol gyakran megtapasztalta ezt saját életében, ezért így ír: „Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít” (Fil 4,13) O. K.

Mint tágas föld...

Mint tágas föld, új év tárul eléd,
de ösvényed még titkon kanyarog;
pedig Isten kezében tartja rég,
mi jönni fog: a más s a holnapod.

Új év, új idő – bizva nézz elé!

Fohász, szolgálat, hála töltse meg,
hogy út legyen az öröklét felé.

Az Úr áldja meg minden léptedet!

Fritz Schmidt-König/ITné

Krisztus elhívott követének
Arthur von Bergen önéletrajza
(Folytatás)

A bibliai tanfolyam fiam számára is áldást jelentett, mint egykor nekem. Ott adta át életét az Úr Jézusnak és talált békességet Istennel. Évekkel később, miután jogosítványt szerzett, gyakran ment barátjával mint a Keleti Misszió küldötte kelet-európai országokba. Az ottani lakosság szegénysége és nyomorúsága mélyen érintették. Idők folyamán kb. 30 utat tett meg, hogy a szükségét adományokkal és Bibliákkal enyhítse. A megajándékozottak öröme és hálája újabb és újabb utakra bátorították.

Viharban

A legtöbb ember nem szereti a vihart. Sőt vannak, akiknél ez az irtózás páni félelemmé fokozódik. Megrendítő események tudnak néha ilyen hatást kiváltani. Például sógornőmnél, Rozinál. Attól a naptól kezdve, hogy a férjét egy tragikus szerencsétlenségen keresztül elveszítette, szinte betegesen félt a vihartól. Persze a gyermekek elől ez nem maradhatott elrejtve, Rozi ugyanis minden villámlásra halkán felsikoltott. A félelem átterjedt a gyermekekre is.

Egy napon hatéves unokaöccsémrel, Dániellel sétálni mentünk. A fiú nagyon örült, hogy nagybátyjával közösen vállalkozhat valamire. Nem vette észre, hogy sötét felhők vonulnak az égre és vihar közeledik. De már az első villámlásnál és mennydörgésnél magánkívül volt. Hangosan üvöltött, ahogy csak a torkán kifért. Jelenlétem nem vigasztalta, kétségbeesetten az anyja után kiáltozott.

Kézen fogtam és kezdtem magyarázni neki: „Nem kell félned, mert Isten, a mennyei Atya kormányozza a felhőket és a vihart is. A Bibliában az áll, hogy törvényt szabott az esőnek, a villámlásnak és mennydörgésnek pedig utat.”

Itt, a szabad természetben villámlás, mennydörgés, eső közepette imádkoztam Dániellel, és oltalmat kerestünk együtt a Mindenhatónál. A fiú megértette, hogy bízhatunk Istenünkben még akkor is, ha vad vihar lep meg és félelem szorongat. A gyerek megnyugodott, hazamentünk. Teljesen átázva érkezünk meg. Rozi nagy félelmet állt ki miattunk. Most aztán a kis Dánielen volt a sor, hogy anyját megvigasztalja.

Ezt az élményt soha nem felejtette el. Valahányszor vihar tombolt, bátorította az édesanyját. A lelki életben is vannak ilyen viharok, amik ijesztenek, azonban az énekköltővel együtt dicsekedhetünk: *Viharban, fergetegben biztos kikötőbe vezetsz!*

Reménytelen eset?

Mialatt feleségemmel, Mickelivel Moutier-ban, a gyülekezeti házban laktunk, sógornőmmel együtt kis imaközösséget alakítottunk. Különös gondot jelentett Rozi fivére, Georg, aki e világ gyönyörűségeit élvezte. Féltünk, hogy reménytelen alkoholistá lesz belőle. Imádságaink estéenként fel-felszálltak a kegyelem trónjához, de úgy tűnt, mintha Isten hallgatna. És ak-

kor Georg kerékpárjával balesetet szenvedett. Eleinte csak agrázkódásnak tűnt a baj, hamarosan azonban kiderült, hogy súlyosabb koponyasérülése van. Georg nem tudott többé tisztán gondolkodni. Az orvosok tehetetlenek voltak, és végül mint gyógyíthatatlant beutalták egy idegklinikára. Hiába lettek volna az imádságaink?

Hívő férfitestvér látogatta meg egyszer a klinikán, ahonnan örvendezve jött hozzánk, és bejelentette: „Georg megtért.” Halvány öröm támadt bennünk, de kétkezés is. Hogy térhetett meg Georg, ha egyáltalán nem képes tisztán gondolkodni? Nem tudtuk valójában, mit gondoljunk erről a megtérésről.

„Arthur, menj el, és nézd meg, igaz-e ez az állítás!” – vélekedtek az asszonyok.

Amikor a kórház portáján jelentkeztem, gondozót hívtak elő egy nagy kulcsomóval, hogy kíséren el. Őt-hat ajtón vezetett keresztül, amiket mindig kinyitott, majd gondosan újra bezárt. Furcsa érzés jelentkezett a gyomrom környékén. Ki fogok innen baj nélkül jutni? Végül elérkeztünk egy cellához, ahova Georgot bezárták. Az ör kinyitotta és beengedett.

„Egy óra múlva jövök, és kieresztem önt” – mondta. Most aztán ott voltam Georggal bezárva. Felettébb kellemetlen érzést jelentett.

Ez azonban hamar elszállt, mert Georg egyszerű szavakkal bejelentette: „Megtértem és békességet kaptam Istentől. Életem most már Jézusé.” Közösen áldottuk és magasztaltuk Istent nagy jóságáért. Ő ma is tesz csodát, nála nincs reménytelen eset.

Az óra hamar elrepült, megjelent az ör, és kiengetett a szabadságba.

Boldogan számoltam be otthon: „Valóban igaz! Georg üdvösséget talált, a megfordulása valódi.”

Imaközösségünk azon az estén a hála és ujjongás alkalma volt. Isten megszegyenítette kicsinyhitűségünket, közbelépett, amikor már hinni sem mertük. Átéltük, amit Pál az efézusiaknak írt: *Annak pedig, aki véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhet, feljebb, mint kérjük vagy elgondoljuk a mibenlünk munkálkodó erő szerint, annak legyen dicsőség az egyházban, a Krisztus Jézusban nemzetségről nemzetségre örökkön örökké. Amen! (Ef 3,20-21.)*

Igen, Isten többet tett, mint amennyit mi kérnünk mertünk. Georg meggyógyult. Haláláig hűséges tagja volt a gyülekezetnek.

A Kummer¹-házból győzelem háza lesz

Sógornőmnek a szüleinél és fivérénel, Georgnál Isten csodálatos módon cselekedett. Rozi édesanyjának, Berta Kummernek sok gyermeke volt. Ő maga igen nagy szorultságba került a bűnei miatt, vágyódott bocsánat és üdvösség után. Környezetében senki nem értette a problémáit, senki nem tudott segíteni rajta. A gond súlya és a reménytelenség miatt búskomor lett.

¹ A szó magyar jelentései: bánat

Az apa, a szegény megkötözött iszákos szintén nem találta a segítség módját, és orvost hívott. Az asszony baja azonban a tudós ember ismereteit is meghaladta. Egyszerűen kijelentette: „Ez a beteg az ideggyógyászati klinikára való.”

Végül a lelkész is beavatkozott. Ő rendelte meg a mentőautót, hogy a kétségbeesett asszonyt kórházba vigye. Ebben a kritikus helyzetben érkezett a házba Emil, egy hívő férfi Champoz-ból. Hallott a szomorú esetről, és indítást érzett, hogy meglátogassa a családot. Elindult kerékpárjával a kb. 25 km-es útra. Közben egyik akadály a másik után hátráltatta. A kerék útközben háromszor defektet kapott. Emilnél azonban ez nem jelentette, hogy feladja a tervet. Sátán kísértésének tekintette a nehézségeket, aki megakart akadályozni, hogy a szerencsétlen anya segítségben részesüljön.

Mikor Emil végül betoppant, a gyötrődő asszony ilyen szavakkal fogadta: „Magát Isten küldte!”

Emil nem pazarolta az időt üres szavakra, egyenesen megkérdezte: „Van-e bűn ebben a házban?”

„Igen, annyi, hogy agyonnyomnak!” – kiáltott Berta. „Halleluja!” - ujjongott Emil.

Az asszony a fejét csóválta. Elment az esze ennek a látogatónak? Ekkora baj, ilyen nyomorúság igazán nem ok az ujjongásra.

De aztán fontolóra vette: „Ha az Úr ezt az embert ide küldte, talán mégis van számomra remény.”

És valóban, most hallotta életében először, hogy Jézus megfizetett a Golgotán az ő bűneiért. Elhitte az üzenetet, és bűnével együtt eltűnt a betegség is. Megtérése volt tehát a legjobb gyógyszer. A paphoz gyereket menesztettek a hírrel, hogy meggyógyult az anya, nincs szükség mentőautóra.

A lelkész a fejét csóválta. „Furcsák ezek az emberek. Mindent a visszájára akarnak fordítani. Ez a különös gyógyulás aligha fog sokáig tartani.”

Emil testvér aztán gyakran látogatta a családot, és minden alkalommal kis bibliaórát tartott náluk.

Kummer apa gyorsan eltűnt, amikor Emil jött. Szégyellt nyíltan érdeklődést mutatni az evangélium iránt. Titokban viszont mindent végighallgatott a felső szobában. Lehasalt a padlóra, fülét a deszkákra szorította, hogy egyetlen szót el ne szalasszon.

Egy napon bibliaóra után már nem bírta tovább. Lesietett a nappaliba, és bejelentette óhaját: „Én is szeretném azt a boldogságot, ami a feleségemé.”

Az isteni igazság meggyőzte.

Jézus azt mondta: *Akit a Fiú megszabadít, valószínűleg szabad (János 8,36)*. Ezt megtapasztalta az apa is. Szabad lett az alkoholtól és a káromkodástól. Isten kegyelme úgy megváltoztatta az egész családot, hogy példák lettek a környék számára. Közben és távolban tárgyalták az egykor oly szomorú otthon csodálatos életét. Ebben a házban aztán éveken keresztül hirdették az evangéliumot, és az utódok közül sokan részesültek a szülők áldásában.

Fogadalom

Amikor autóvezetést tanultam és tanuló-jogosítvánnyal gyakorló utakat tettem, egy kedves hívő testvér hajlandó volt elkísérni. (Svájcban a tanuló-jogosítvánnyal rendelkező személy, akinek még nincs végleges jogosítványa, akkor vezethet, ha néhány évi gyakorlattal rendelkező személy elkíséri.)

Ezeket az utakat kihasználtuk a testvérel együtt, hogy kölcsönösen beszámoljunk egymásnak hívő életünk harcairól és tapasztalatairól. Mindketten szívből Istennek akartunk szolgálni és igyekeztünk növekedni a hitben. Komolyan vettük elhatározásunkat.

Egy napon erről az Igéről elméltünk: *Én vagyok az Úr, a te gyógyítód (2Mózes 15,26)*. Úgy találtuk mindketten, hogy a keresztyének túl hamar orvoshoz futnak. Véleményünk szerint ez a mennyei orvos iránti bizalom hiányát mutatta.

„Hogy lehetne a hívőket arra ösztönözni, hogy betegségükkel ne az orvoshoz, hanem az Úrhoz forduljanak?” – kérdeztük, és végül arra a megállapodásra jutottunk: „Egyszerűen nekünk kell jó példával elől járnunk.”

Megegyeztünk tehát: megmutatjuk a testvéreknek, hogy lehet egyedül Isten iránti bizalomban minden földi orvosi segítség nélkül boldogulni. Közben nem láttuk sem saját felfuvalkodottságunkat, sem azt nem fontoltuk meg, hogy Isten orvosokon keresztül is tud segíteni.

Miután lettem az autóvizsgát, egy ideig nem láttuk egymást. Eltelt néhány hónap, mire ismét találkoztunk. De alig mertünk egymás szemébe nézni, mert attól féltünk, hogy el kell mondanunk, ami megesett velünk.

Belekeztem én, és megvallottam a testvéremnek, hogy a közbeeső időben a lábujjam elgennyesedett. Ez komoly akadályt jelentett gyaloglás közben, nem volt valami ideális állapot egy postás számára. A postamester energikusan orvoshoz küldött. Parancsa elől nem tudtam kitérni.

Barátom fellélegzett, mert igencsak hasonló tapasztalatban volt része. A gyárban az esztergapadnál valami munkát kellett végeznie. Közben vasszilánk fűródott az arcába. Órákig próbálta a fémrészecskét eltávolítani, eredmény nélkül. Végül igénybe kellett vennie az orvosi segítséget. Kissé bátortalanul kérdeztük egymástól, vajon mit akar Isten tanítani ezzel a tapasztalattal.

Mindketten rájöttünk, hogy nem helyes értelemben fogadtunk meg valamit. Megaláztuk magunkat, és hálát adtunk a mennyei Atyának a leckéért, amit ezen a két élményen keresztül tanított. Hű az Isten! Szeretettel oktat minket.

Büszkeség

Apósomnak nem volt könnyű élete. Éveken át munkanélküli volt, ami nem kicsiség, ha valakinek családja van.

Amikor két fia felnőtt és állást kaptak, egyik a vasútnál, másik a postánál, az apa fellélegzett. Úgy vélte, ez mégis biztos bevétel, aminek örülni lehet.

Mikor megkértem egyetlen lányának a kezét, könnyen mondott igent levélhordói állásom miatt. A kegyes vőnek legalább biztos egzisztenciája volt.

Esküvőnk után tehát négy férfi tartozott a szűk családi körhöz, és valamennyinek katonai szolgálatot kellett teljesítenie. Maga az apa jó lövész volt, és igen szerette volna, ha mi, fiatalok folytatjuk ezt a tradíciót. Számára a lövés a legkedvesebb hobbit jelentette. Lakása is bizonyította ezt. Számos kitüntetéssel, plakettel és babérkoszorút kapott. Bizony, néha még összetűzés is akadt közte és a felesége között, amikor a trófeák leporolásáról szó esett.

Mikor Moutier-ban először kellett eleget tennem a katonaságnál a kötelező lögyakorlatnak, apósom is jelen volt. „Jól készülj – tanácsolta –, kiváló eredményt érj el, szerezz becsületet a családnak!”

„Csak a kötelező színvonalat akarom elérni” – jelentettem ki.

„Szégyellem magam miattad – morogta dühösen. – Itt, a nézők szeme előtt nem ismerlek téged! Menj az első csoportba, én a hátsóba állok.”

Megtettem, amit óhajtott, és azon a napon jó lett az eredményem.

Mivel Moutier-ban senki nem ismert, a nézők közül egyesek kérdezgetni kezdték: „Kiféle ez a von Bergen? Be kellene venni a lövészegyletbe. Ilyen emberre szükségünk van.”

S akkor hirtelen jól ismert hang szólalt meg mögöttem: „Ez a vejem.”

Apósom tehát rejtekhelyből figyelt.

Aha! Eszerint a lövés-eredményem azt munkálta, hogy egyszerre elismert az emberek előtt, sőt a lövészegyletbe tartozó barátok előtt kicsit még büszkélkedni is akart velem.

Korábban gyakran ismételtette: „Hogy gondoltátok a ti gyülekezetetekben, hogy ti lennétek az egyetlenek, akik szilárdan összetartotok, akiket a barátság szorosan összefűz? Nekem is vannak jó barátaim, akik buzgón látogatnának, ha megbetegednék.”

Aztán valóban beteg lett. Csaknem egy évig alig tudta elhagyni a házat. S akkor ő maga emlékeztetett korábbi állítására.

„Addig szeretik az embert – mondta keserűen –, amíg segíteni tud, addig bezzeg sok a barátja. De akit már nem lehet kihasználni, azt hamar elfelejtik. Egyetlen úgynevezett barátom sem látogatott meg.”

Könnyes szemmel intett: „Maradj meg a hitedben és a barátaidnál. Irigyellek téged.”

Annak ellenére, hogy nem osztoztam apósom lövési hobbijában, nagy tiszteletben tartott. Időnként hallottam, hogy védelmébe vesz társai előtt, mikor azok a vendéglőben a kegyeseket csúfolják.

Élete végén kijelentette: „Én is hiszek, bár nem egészen úgy mint te, de bizonyára ez is elég.”

7.

Elhívás az evangélium hirdetésére

A hivatás

A mennyei Atya, aki utamat már eltervezte, tudta, milyen tulajdonságra lesz szüksége a feleségemnek, hogy jövőbeli, számunkra még elrejtett hivatásomban támogatni tudjon.

Hamatosan kiderült, hogy Mickeli kiváló szakácsnő, és örömét is leli ebben a munkában. Kezdetől igyekezett ételeinket jóízűen elkészíteni. Igen élveztem a konyháját.

Csupán egyetlen fogás volt, sok hagymával és póréval, ami nekem nem ízlett, ő azonban nagyon szerette. Ezt ő persze hamar észrevette, és már csak akkor főzte kedvenc ételét, ha én nem voltam otthon.

Miután evangélista lettem, talentumát gyülekezeti alkalmakon kezdte kamatoztatni.

Ha például bibliai oktató heteket kellett tartanom, készségesen kínálkozott szakácsnőnek. A résztvevők néha még ma is emlegetik, Mickeli hogy elkényeztette őket.

Előfordult, hogy két gyermektábor volt egymás után, mindegyik háromhetes.

Mickeli csak nevetett, és megjegyezte: „Mindketten elemünkben leszünk. Arthur a gyerekekkel, én a konyhában.”

De hogy is alakult elhívásom az evangélium követének szolgálatára?

Eleinte együtt laktunk elhunyt fivérem családjával Moutier-ban. Fritz, míg élt, időről időre feladatot kapott, hogy vállaljon el egy-egy evangélizációt. Világos igehirdetésére mindig jött visszhang.

„Végezheted fivéred helyett ezt a feladatot is” – tudatta velem Fritz halála után Max Graf.

Megkísértett bár a félelem, de beleegyeztem. Azért eltelt még három év, mire kezdtem itt-ott összejövetelt vezetni. 1964-ig végeztem ezt a szolgálatot. Később megkérdezték a közösség vezetői, hogy mint postai alkalmazott kaphatok-e tetszőleges szabadságot. Persze kíváncsi voltam, mi rejtőzhet e mögött a kérdés mögött. És hamarosan megtudtam.

A Jurában szolgálatot teljesítő evangélisták készültek összeállítani a vidék évi evangélizációs programját. Erre a munkára a La Sagne nevű helységben senki nem talált időt. Mire a testvérek úgy gondolták, hogy ezt a feladatot von Bergen postásra lehetne bízni, s megkérdeztek engem. Félve és remegve, de mégis örömmel beleegyeztem.

Ennek az első evangélizációnak a kezdete fejlethetetlen számomra. Az első esti összejövetel után, mikor már ágyban voltam, egész előadásomat még egyszer hallottam, mintha valaki hangszalagról lejátszotta volna.

Következő nap az elnök, Max Graf felhívott. Érdeklődött a hogylétem felől és az első este lefolyásáról.

„Tegnap mindent elmondtam, amit tudok – valoltam be. – Fogalmam sincs, mi lesz tovább. Mit mondjak a hét következő alkalmain?” Meghökkenve hallottam a választ: „Ez tetszik nekem.”

Vajon arra az Igére gondolt: *Nyisd szét a te szíved és betöltöm azt! (Zsoltár 81,11)?*

Meglepetésem csak fokozódott, mikor az elnök közölte velem, hogy a vezető testvérek egyöntetűen úgy látják, kérdezzenek meg engem, el tudnám-e képzelni, hogy az evangélium hirdetésének teljes idejű szolgálatába lépjek. Bejelentette a látogatását, mert a feleségem véleményére is kíváncsi volt.

Mickeli természetesen visszaemlékezett a jegyességünk ideje alatt adott ígéretére.

Amikor Graf testvér felkeresett, Mickeli elárulta: „Arthur már házasságkötésünk előtt beszámolt nekem az Isten országa szolgálatába való hívásáról. Viszont mindig azért imádkozott, hogy ha az Úr valóban használni akarja az Ő munkájában, akkor irányítsa a testvérek szívét, hogy ők kérdezzenek.”

Nem, a feleségem semmi akadályt nem gördített az utamba, de meglehetősen vegyes érzés volt mindkettőnkben. Mi következik most ránk?

(Folyt. köv.)

Elvegyülés a nagyvárosi tömegben

Régóta köztudott volt, hogy a Harmadik Birodalomban ki fogják irtani a zsidókat. Németországban, Lengyelországban és Csehszlovákiában koncentrációs táborokat létesítettek. Aki ide került, számolnia kellett azzal, hogy a gázkamrában fog iszonyú halállal elpusztulni. Sok zsidó megpróbált kivándorolni, vagy elbújni valahol. Friedlanderné is mérlegelte, hogy tudnának fiával, Ralphal és lányával, Margottal eltűnni Berlinből.

1943. január 20. volt. A család régóta szövögette a menekülés tervét. Ez volt utolsó reménységük az életben maradáshoz. A szökés napját is kitűzték.

Margot egy hideg, ködös januári napon útban volt anyja lakása felé. Még egyszer meg akarták beszélni a részleteket. Teljesen elmerült gondolataiban, ezért nem látta, hogy gyanús személy suhant át előtte az utcán. Hirtelen azonban hátulról észrevette, és megmagyarázhatatlan félelem fogta el.

Már nem volt messze a háztól. A gyanús alak pontosan azon a kapun lépett be. Margot magához szorította a táskáját, hogy eltakarja a sárga csillagot, amit kötelező volt hordani. Mit tegyen most? Ki volt vajon az idegen? Kísértetet látott, vagy valóban veszély fenyegette? Feltétlenül mielőbb édesanyjához kell jutnia. A kivándorlás terve semmiképpen nem mondhat csődöt, mert Berlinben maradni egyre veszélyesebb.

Elérte a nagy bérházat, s óvatosan felment a második emeletre. Szíve a torkában dobogott, mert lakásuk ajtaja előtt ott állt az a férfi, akitől fenyegetve érezte magát. Legszívesebben visszasietett volna

az utcára, ehhez azonban már késő volt. Az idegen hallotta a lépteit a kő lépcsőn. Margot elsietett mellette a harmadik emeletre, és ott csengetett be egy ajtón. Itt keresztények éltek. Beengedték, és látták szinte halálra vált arcát. Margot nem szólt egy szót sem, még csak nem is köszönt. Az emberek nyilván sejtették, mennyire retteg a fiatal nő, tudatában voltak a veszélynek is. Az ő arcuk is rémületet tükrözött.

„Itt járt a Gestapo – suttogta a szomszédasszony. – Délelőtt jöttek, hangosan zörgettek a második emeleti lakás ajtaján, és üvöltötték, hogy ’Kinyitni! Kinyitni!’ Az ablakhoz siettem, s még éppen láttam, hogy egy férfit meg egy nőt elvezettek. Nem tudom, kik voltak.”

„És mi van az anyámmal?” – kérdezte Margot izgatottan.

„Édesanyja nem volt ott. Egy órával később érkezett. De a lakását lepecsételve találta, és rögtön a másik szomszédhoz ment.”

Margot megrémült. Egy óra múlva indult el, hogy anyját megkeresse. Bizonyára várja őt. Meg kell találnia a fivérét is, és gyorsan eltűnni Berlinből.

Az anya azonban már nem volt itt. Csak üzenetet hagyott Margotnak, aki most édesanyja utolsó megbízását olvasta. „Úgy döntöttem, hogy feladom magam a rendőrségen. Ralphal együtt megyek, ahova visznek. Próbáld kezvedbe venni a sorsodat.”

Margot elképedt. Még egyszer elolvasta az utolsó mondatot. „Próbáld kezvedbe venni a sorsodat!” A szavak valósággal dörömböltek a fülében. Be kellett látnia: anyja feladta a küzdelmet. Számára és legkisebb gyermeke számára nem látott többé esélyt Berlinben, a menekülést pedig kilátástalannak tekintette. Margot teljesen egyedül maradt.

A szomszéd még átadta neki édesanyja táskáját. Kis jegyzetfüzet volt benne utazási irodák és vízum lehetőségek címeivel. De volt benne egy borostyánkő lánc is, anyja utolsó ajándéka.

A fiatal leánynak meg kellett találnia tehát az utat. De hova menjen? Legelőször leszakította ruhájáról a zsidócsillagot, és elhagyta a szomszédék lakását. Keserű gondolatok kavargtak benne. Miért nem várta meg édesanyja? Szállást kezdett keresni, és zsidó barátok egy éjszakára befogadták. Aztán hajnalban elhagyta a házat. Megállt egy fodrász szalon előtt. Még nem voltak bent vendégek. Belépett.

„Mivel szolgálhatok?” – kérdezte a fodrász nő mosolyogva.

„Hajfestés” – felelte Margot röviden.

„Éspedig milyen színre?”

A leány töprengett. „Vörösre” – mondta. Zsidóknak ugyanis soha nincs tizianvörös hajszínük. Így senki nem fogja felismerni. Ezzel más identitást adott magának. Nem volt többé ugyanaz, legalábbis külsőleg. De vajon elég volt a hajszín megváltoztatása ahhoz, hogy fel ne ismerjék? Megmaradtak a zsi-

dó arcvonások, és valahányszor a tükörbe nézett, bosszankodott gyanús orra miatt. Továbbra is élt benne a félelem, és már csak egy dolog foglalkoztatta: hogy tudna elbújni.

Mindenekelőtt meg kellett válnia mindentől, ami a családjáé volt. A bútort, edényt, ruhát, fehérneműt elvitte az egyik rokon, és biztonságba helyezte valahol. A zsidócsillag, amit 10 pfennigért kellett vennie, összegyűrve a kabátzsebében volt. Annak idején alá kellett írnia, hogy gondosan fog vigyázni rá. Valahol a mellvonal alatt varrta a kabátjára belül, hogy az elnyomásnak és gyalázatnak ez a megjelölése rejtve maradhasson.

Az összes terv, amit a család a Németországból való kivándorlásról elképzelt, megsemmisült. A gazdag rokonok, akik jóval előttük kivándoroltak Amerikába, és akiket kezességre kértek fel, egyáltalán nem jelentkeztek. Kérő leveleiket később megtalálták az irataik közt felbontatlanul. Margot most arra kényszerült, hogy anyja utolsó szavait megszívlelje és saját életét a kezébe vegye. Fontolgatta, hova is rejtőzhetne. Családjá oly közel volt a célhoz! Másnap akartak különböző pályaudvarokon vonatra szállni, ami biztonságba vihette volna őket. Ralph egy kezikocsival már kivitte a vasúthoz a csomagjait, és a Gestapo mégis nyomukra akadt. Vajon ki árulta el őket?

Leszállt az este. Tiszta volt az idő, és kegyetlenül hideg. Ha egy parkban tölti az éjszakát, másnap reggelig bizonyára megfagy. Ezért becsengetett az egyik ismerős zsidó családhoz. Nyugtalan éjszakája volt, mert tudta, hogy vendéglátói sincsenek biztonságban a Gestapótól. Így reggel újra elhagyta a házat, s az utcán töltötte a napot.

Végül eszébe jutott egy nagynéni, aki Svájcból származott és nem volt zsidó. Egyébként hozzá kerültek a bútorok is. A csodálatosan szép, kék heverőt a rokon már fel is állította a nappali szobában. Margot elment hozzá, becsengetett, az asszony azonban megállt az ajtóban és be sem akarta engedni. Csak amikor a menekülés részleteit végighallgatta, engedte be.

„És most hogy segítek rajtad?”

Margot először nem is értette a kérdést, csak annyit dadogott: „Senkit nem ismerek, akinél meghúzhatnám magam. Feltétlenül rejtekhelyre van szükségem.”

A nagynéni elutasító hangon válaszolt. „Ha te nem vagy kész édesanyádon segíteni, én sem tehetek semmit.”

„Anna néni, nem értettél meg engem? Mamát és Ralphot valószínűleg letartóztatta a Gestapo. Semmit nem tudok már tenni értük.”

„Velük kellett volna menned?” – hangzott a gyűlölködő válasz. Margot úgy érezte, mintha kést döftek volna a szívébe. Vigasztalást, segítséget várt, ehelyett még szemrehányásokkal árasztották el. Ma-

ga is szenvedett amiatt, hogy anyjának már nem segíthet, de mit kellett volna másképp tennie? Lehajtotta a fejét, szó nélkül elhagyta a házat, és visszament barátaihoz, akik előző éjjel befogadták. Gyötörte a gondolat, hogy nagynénje most ott ül az ő számára oly kedves kék heverőn, és még csak egy éjszakára sem adott szállást neki.

Még jó, hogy voltak igazi barátai. Kapott tőlük egy kis cédulát. „Tanuld meg a címekeket kívülről, utána tépd szét a papírt!”

Másnap elbúcsúzott zsidó segítőtől. Már néhány hét múlva őket is elhurcolták munkahelyükről, és teherautón gyűjtőtáborba vitték. Berlinben kevészsidó akadt, akiket eddig nem fedeztek fel, de Margot közéjük tartozott.

Nemsokára csöngetett egy idegen ajtón, az egyik címen, amit kívülről megtanult. A ház tulajdonosa fél zsidó volt, keresztény nővel házasodott össze. Margot nem valami gondosan ápolt lakást talált. Dohos levegő fogadta, és kutya szaga. A férfi bevezette a leányt egy gyéren bútorozott szobába. Elnyűtt, zöld függöny mögött ágy állt. Párna meg gyapjútakaró volt rajta.

„Itt aludhat” – mondta a férfi.

„Segíthetnék valamit?” – kérdezte Margot.

„Persze, természetesen. Tartsa rendben a szobát, takarítsa fel a padlót és mosogassa el az edényt!”

A többi helyiségben néhány albérlő lakott, ők azonban napközben dolgoztak. A konyhában teljes volt a káosz. Az asztalon piszkos edény tornyosult, és odaégett lábasok. Penészes ételmaradék hevert mindenfelé. A házigazda kenyeret kínált a leánynak, ő azonban nem akart odaülni mellé az asztalhoz. Inkább az ágya szélére ült, ott eszegette a kenyerét. Egy hosszú nap után végre kapott valami ennivalót. Holtfáradtan lefeküdt a párnára és lecsukódott az szeme.

Másnap délelőtt megpróbált valami rendet teremteni az összevisszaságban. A fürdőben talált vödört és súrolókefét. Az öregúr szobájában, aki a fiával lakott ott, a ruhák a székeken heverték, vagy elszórva a padlón. Állati bűz áradt felé, amikor kinyitotta az ajtót. Egy vödör meg egy éjjeli edény állt benn, csupán nagyjából falemezzel letakarva. A tartalom szinte kifolyt belőlük. A porcelán mosdótálban mocskos víz. A rongyhalmaz tetején juhászkatya hevert. Hamar összebarátkozott Margottal. Élvezettel csóválta a farkát, ha Margot belépett a felmosó vödörrel.

A többi lakó távollétében nekilátott a takarításnak. Habár nem volt kellemes, tiszta lakás, mégis örült, hogy legalább ágyat talált és némi tevékenységet, mely nagyjából az ennivalóját is biztosította. Szabad volt bármikor a kenyérhez nyúlania, vagy mérítenie a levesestáblól. Mivel nem élt legális életet, nem volt élelmiszerjegye. Ezek az emberek azonban mindent megosztottak vele. Bizonyos élelmet segítje kétségtelenül a feketepiacon szerzett be.

Ami viszont ebben a házban hiányzott, az a beszélgetés volt. Ő tudatosan nem akarta kiszolgáltatni magát, házigazdája pedig szintén hallgatásba burkolózott. Margot azt sem tudta, hol lehet a felesége. Végül is azt gondolta: „Minél kevesebbet tudunk egymásról, annál jobb.” Gondolatai egyre édesanyja és fivére körül jártak. Mintha megállt volna az idő, semmit nem tudott meg róluk. De hogy is lehetett volna másképp? Berlinben senkit nem ismert, aki felvilágosítást adhatott volna. Egyre a múlt emlékeibe menekült, és remélte, hogy a súlyos jelent valahogy kibírja.

Egy napon két férfi jelent meg a Gestapótól. A háztulajdonos után érdeklődtek. Szerencsére nem volt otthon. Margotnak meg kellett mutatnia az illető szobáját. Az érkezők mindent átkutattak és néhány dolgot magukkal is vittek. Margot megkövülve ült az ágyán. Neki nem kérdezték a nevét sem. De mikor a rendőrök távoztak, összehajlítta a holmiját. Itt nem maradhatott tovább. Ékszerét, amit az idős úr szobájában tartott, most ott kellett hagynia, mert az ajtót lepecsételték. Feltörhette volna a pecsétet, de ezt kockázatosnak találta.

A hátsó ajtón kiosont az udvarba. A borostyán lánc és a jegyzetfüzet szerencsére a táskájában volt. Kezébe vett egy kis cédulát újabb címmel, amit az idős úr adott neki jóval a Gestapo látogatása előtt. Gyorsan emlékezetébe véste a nevet, utcát, házszámot, majd apróra tépte a papírt. Élvezettel szívta be a friss levegőt. Az új szállásig hosszú volt az út.

Madarak csiripelésére figyelt fel. Vajon itt, Charlottenburgban lesz az új búvóhely?

Most egy fiatal hölgytől kapott kicsi, de szépen berendezett, tiszta szobát. Napközben egyedül volt otthon.

„Ki ne nyisd senkinek az ajtót! – figyelmeztette új segítője, mielőtt munkába indult. – Érezd magad otthon. Az asztalon találsz egy darab kenyéret.”

Micsoda mennyei ajándék! Csak ne lett volna annyi légitámadás erre felé! Azonban itt voltak a Siemens művek, és ezek jelentették a célpontot az amerikaiaknak és angoloknak. Ha felbőgtek a szirénák, Margot lefeküdt az ágyba és fülére húzta a takarót. Az óvóhelyre nem mehetett, ez veszélyt jelentett. Rögtön felismerték volna, hogy idegen.

Egyik éjjel, amikor Margot már aludt, férfihang ébresztette fel. A szállásadó nő kopogtatott a szoba ajtaján. „Kelj fel, gyere velem!”

Csak most vette észre Margot, hogy házigazdája hálóingben járkal. Odavezette a fiatal lányt a saját ágyához, melyben egy idegen férfi feküdt. Az illető félmeztelenül hánykolódott a puha párnák közt.

„Hogy hívnak? – kérdezte az idegen. – „Gyere ide mellém!”

Margot azonnal rádöbrent, mit akar tőle a férfi. Visszarohant a szobájába, magára zárta az ajtót és tudta, hogy itt sem maradhat. Az ár túl magas volt.

Lassan fogta fel, hogy megmentőinek mindig tartozik valamivel. Pénzzel, munkával, vagy mint itt, hogy saját magát áruba bocsássa. Fiatal volt, vonzó, még soha nem volt kapcsolata fiatalokkal. Tény, hogy egyszer beleszeretett valakibe, de mint zsidó nő tudta, hogy csak akkor feküdhethet le bárkivel, ha feleségül ment hozzá.

„Elmegyek” – jelentette ki szállásadójának, aki kijött hozzá az előszobába. Még kezébe nyomott egy újabb címet, s miután Margot a nevet, utcát, házszámot ismét rögzítette az agyában, a papírgombóc a csatornában kötött ki.

(A beszámoló interjú formájában látott napvilágot, és itt egy időre megszakad. Csak a beszélgetés folyamán fogta fel az interjút készítő, mit jelent, ha egy embernek bujkálnia kell. Margot csaknem két évig járt ide-oda Berlin utcáin újabb és újabb szállást keresve. Még az orrát is megoperáltatta, hogy más külseje legyen.)

Egy zsidó orvos, aki a Charitében elvesztette állását, engedett a kérésnek. Ezenkívül Margot keresztet hordott a nyakában, ami azt a benyomást kelthette, hogy keresztény. De a félelmet nem tudta lerázni magáról, hogy egyszer ellenőrizni fogják. Állandóan menekült, és szünet nélkül idegenek közt élt, akikben meg kellett bízni. Hogy hány rejtékhelyen bujkált ez alatt az idő alatt, azt jóval később számolta össze. És igen sokszor volt kritikus, sőt életveszélyes helyzetben.)

Utolsó búvóhelye egy feketézónél volt. Az illető vaját és fél disznókat vásárolt Belgiumban, amiket a konyhájában kis adagokra osztva becsomagolt. A háború vége felé igen nagy volt az éhínség. Böven akadt vásárló az értékes áru számára, és Margot segített a kis csomagokat a címzettekhez eljuttatni. Persze ez veszélyes tevékenység volt. Ha elcsúszik útközben, bizonyára hosszabb időre a börtönben köt ki. Margot azonban nem utasíthatta el ezt a feladatot. Ellentételezésként vendéglátója a fejét kockáztatta, hogy nála bujkálhatott.

Sok félelem társult Margot hosszú útjaihoz a berlini kerületekben, habár megműtött orra árja külsőt kölcsönzött neki, és az ezüst láncocskát is a kabátja fölött hordta. A háború hosszan elhúzódott. Mikor jön végre a nap, amikor kibújhat rejtékhelyéből és mint szabad ember élhet?

De most még számolnia kellett az iszonyatos kiállításról, ami a zsidókat Németországban fenyegette. Végül is nem védte semmi a legrosszabbtól sem.

Elkezdődött az 1944-es esztendő. Ismét légiriadó. Kis kofferjével és nyaka körül holmi prém darabkákkal Margot két nővel együtt a zsúfolt bunkerbe igyekezett. Még időben sikerült bepréselni magukat az emberek közé. A légiriadó most nem tartott sokáig. Amikor lefűjták, kíséreléssel hazafelé igyekezett. Sok munka várt rájuk. Hirtelen két férfi állt meg előttük.

„Kérem a papírjaikat!”

Margot felmérte, hogy meneküljön-e, de egy pillanattal hosszabban tétovázott. Megmutatta nekik a postai igazolókártyáját, amit azonban az illetők nem ismertek el.

„Be kell vinnünk önt az őrszobára. A két hölgy a barátnője?”

„Nem, csak a bunkerben találkoztunk, s egy darabig együtt mentünk.”

A nők a következő utcasarkon búcsúzkodás nélkül befordultak. Margot még utánuk nézett, de a búcsú semmi jelét nem adhatta, nehogy őket is veszélybe sodorja.

A két férfi közrefogta, és elindultak a rendőrség felé. Még menet közben elhatározta, hogy megmondja: zsidó vagyok.

Ezzel megkezdődött számára ugyanaz a sors, ami anyjának, fivérének és sok millió zsidónak jutott. De mi lesz most? Még megpróbált mellékhelyiségbe kéredezni, hogy a szabadságát elnyerje, de a férfiak bekísérték egy kávézóba, és az ottani helyiség nem kínált menekülési lehetőséget. A mosdónak nem volt ablaka, a lefolyó pedig túl kicsi volt.

Az őrszoba felé haladva megtudta, hogy mindkét férfi zsidó fogdmeg, tehát saját hittestvérei, akik a Gestapo megbízásából fésülik végig Berlin utcáit zsidó polgárok után kutatva. Margot átmeneti táborba került. Ott arról is értesült, hogy feltehetően egyik általa ismert zsidó nő, aki szintén fogdmegként dolgozott, árulta el. Ez mélyen megrendítette. Beszélt később ezzel a nővel – Stellának hívták -, aki beismerte, hogy ő volt a besúgó.

„És miért tetted?”

„Túl komplikált volt az élet – magyarázta a nő. – Megígérték, hogy semmi nem történik a szüleimmel, ha a Gestapónak dolgozom. Mégis elvitték őket a theresianstadti koncentrációs táborba.”

1944 májusában összeállítottak egy csoportot, s velük Margot is a theresianstadti táborba került. Párnája, takarója még megvolt. Itt találkozott azzal a Grünel Schnapschen nevű férfivel is, akivel később összebarátkozott. Könnyebben viselte így a szenvedést, amivel most szembesült. Nehéz volt ugyanis Theresianstadtban barátokat találni, mert mindenkit csak a saját keserves sorsa érdekelt.

„Meglátod, egyszer minden jóra fog fordulni” – vigasztalta a barátja, ha elfogta őt a pánik.

A theresianstadti láger sivár volt és irtózatosan nyomasztó. Magas fal vette körül, és éhségtől beesett arcú emberek lakták. Soknak hiányoztak a fogai. A nyomorult teremtmények többsége idős, törekeny ember volt, arcuk piszkos, ruhájuk rongyos. Innen szállították keletre a munkaképeseket. Az itt maradókra pedig a halál várt a gázkamrákban.

Az egyik helyiség emeletes ágyán kapott Margot 012 asszonnyal együtt. A fa állványra némi szalmát szórtak. A takaró és a párna, amit Berlinben

kaptak, nagy luxust jelentett. Borzasztó zsúfoltság uralkodott a táborban. A legnagyobb szörnyűséget az éjszaka előmászó vérszívók jelentették. Hiába próbálták agyoncsapni őket, újabbak telepedtek csapattól rájuk, és az amúgy is elgyötört testekből egyre szívták a vért. Legrosszabb azonban az éhség volt, amitől a has felfúvódott, a láb meg ödémás lett az összegyűlt víztől.

Margotnak a varrodában jelölték ki a munkahelyét, ahol az SS katonák feleségeinek ruháit készítették. Szerencsére neki női szabó volt a hivatása. Az is sokat jelentett, hogy a táborban maga mellett tudta a barátját, Schnapschent. A férfi szüntelenül bátorította. Ő csak fél zsidó volt, s egy berlini keresztény ismerőse rendszeresen küldött neki ennivalót, amit szívesen megosztott Margottal.

Lesújtó hírt jelentett, amikor a férfit egy külső táborban rendelték munkára, és Margotnak búcsút kellett vennie tőle.

Mielőtt barátja utoljára kezet nyújtott, így szólt: „Margot, úgy regisztráltam, hogy a menyasszonyom vagy, ezért továbbra is megkapod a csomagajimat.” Aztán átnyújtott még magáról egy fényképet. Margotnak továbbra sem kellett az estéknéki híg, vizes levessel megelégednie.

A rabok háromnaponta kaptak egy darab kenyeret, némi margarint és egy zacskócska cukrot. Ebédre két-három félig rohadt burgonyát osztottak valami lisztes szósszal. Ez nem volt elég az életben maradáshoz. A rabok közül sokan éhhalált szenvedtek.

Margot sajnos elvesztette munkahelyét a varrodában. Egy csoport asszonnyal külső munkára kellett mennie csillámot hasogatni leheletvékony lemezekké. Ügyes keze nagy segítséget jelentett. Nem volt könnyű munka, és Margot sokszor segített rabtársainak, hogy teljesítsék a normát.

Valamelyik reggel elaludt. Órája nem volt, vekerről nem is beszélve. Leugrott a priccsről, megragadta a kilépési engedélyét és sebesen útnak indult. Teljesen kifulladásra érkezett a munkahelyre. A felügyelő azonban rögtön kihallgatásra vitte. Egy SS férfi elé állították, aki azzal fenyegette, hogy koncentrációs táborba kerül.

Az elkésés szabotálást jelentett. Ha Margot nem olyan ügyes munkás, egykettőre elbántak volna vele, és már másnap Auschwitzba szállítják.

Lépésről lépésre nyomában járt a félelem. Gyötrelmes korszak volt. Mindezek ellenére leginkább az anyjáért és öccséért való gond gyötörte. Vajon látják még egymást az életben? Élnek egyáltalán? A nyomasztó kérdésekre senki nem adott feleletet.

Aztán eljött a nap, a jeles nap, melyen megérhette a felszabadulást. Első gondolata ez volt: „Igen, van Isten!” A pillanat, amire olyan forrón vágyakozva várt, elérkezett. Szabad volt, végre szabad!

Egy fájdalom azonban megmaradt: anyját és öccsét soha többé nem látta viszont.

Margot Friedlander ma 80 éves idős hölgy. Bámulatos frissességgel mesél az életéről. Ami leginkább lebilincselő nála, az a gyűlölettől mentes belső tartás. „A gyűlölet csak szétmárcangolta volna egész bensőmet. Meg akarok bocsátani és hajlandónak lenni a megbékélésre – mondta. – Ebben ragyogó példaképem Jézus szava: 'Éljetek szeretetben!'”

Kedvenc zsoltárim egyike, a 126. állt szemem előtt. Elővettem a Bibliámat és elolvastam:

„Mikor visszahozta az Úr Sionnak foglyait, olyanok voltunk, mint az álmodók. Akkor megtelt a szánk nevetéssel, nyelvünk pedig vigadozással. Akkor így szóltak a pogányok: Hatalmasan cselekedett ezekkel az Úr. Hatalmasan cselekedett velünk az Úr, ezért örvendezünk. Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat, mint patakot a déli földön. Akik könnyhullatással vetnek, vigadozással aratnak majd. Aki vetőmagját sírva emelve megy tova, vigadozással jó elő kévéit emelve.”

Mire jó a héber nyelv?

Ez az élmény az előzménye annak, hogy Isten szolgálatába akartam állni.

Az érettségi után teológiára mentem. Számomra világos volt, hogy nem fogok férjhez menni. Nem voltam szép. Sokszor rút kis kacának éreztem magam. Arcom tele volt piros pattanással, a fejem túl nagyknak tűnt vékony alakomhoz képest. Egyetlen fiatalember sem fog soha észrevenni – gondoltam, és belevetettem magam a héber és görög nyelv tanulásába.

Habár az Úr kezébe tettem a házasság kérdését, nem volt könnyű kimondani, hogy vezessen, ahogy akar. Döntésemet az Igének az a tanácsa is motiválta, hogy „ne legyetek hitetlenekkel felemás igában”. Ifjúsági körünkben kevés volt a partiképes hívő fiatalember az ötvenes években, és a szép lányok ugyanis előnyt élveztek. Nekem nem lehetett esélyem.

Úgy emlékszem, mintha tegnap lett volna. Ragyogó májusi nap volt. Az egyetem előtt állt egy öreg hársfa, törzse körül kerek paddal. Kényelmesen elhelyezkedtem, és megpróbáltam Józsué könyvének néhány versét héberből lefordítani. Rettenetesen kínlódtam. A mondatok sehogy nem akartak összeállni.

Mellettem ült egy fiatalember, akivel egyszer megismerkedtem a diák bibliakörben. Figyelt egy darabig, aztán megszólított: „Birkózik a héber szöveggel? Segíthetnék esetleg?” Néhány szemeszterrel fölöttem járt, neki semmi problémát nem jelentett Józsué könyve. Folyékonyan lefordította a szöveget, aztán hozzátette: „Ha bármikor nehézsége lesz a nyelvvel, szívesen segítek.”

Ajánlatát persze örömmel elfogadtam. Így aztán rendszeresen találkoztam vele a diákmisszió termeiben, és fordítottuk a hébert. Nagyszerűen belejöttem. Minden nap más fejezetet vettünk át, s én örültem ennek, mert a szemeszter végén vizsgázni akartam

Július 25-ére volt kitűzve az írásbeli. Előző nap még át akartuk venni a legfontosabbakat, de ebből nem lett semmi. Ültem szemben a teológussal, és mintha a hetedik égből pottyantam volna le, amikor tétova hangon megszólalt: „Az az érzésem, Hausmann kisasszony, hogy Isten vezetett össze minket. Nem akarna a feleségem lenni?”

Jegygyűrűnkbe bevésztük ennek a napnak a dátumát, és az Igét, amit életutunkra kértünk Istentől: „... a hegyek eltávoznak, és a halmok megrendülnek, de az én irgalmasságom tőled el nem távozik, és békességem szövetsége meg nem rendül...” (És 54,10).

Házasságomra nézve is megtapasztaltam Isten hatalmas vezetését. Ő tudta, hogy férjem és én menynyire különbözök vagyunk, de csodálatosan kiegészítjük egymást. Jézus Krisztus szeretete köt össze bennünket.

Hogy másnap a többi vizsgázó ámulatára vidáman, gondtalanul jelentem meg, azt említenem sem kell. Hiszen tudtam, hogy az sem baj, ha megbuktatnak, úgymint férjhez megyek. Végül mégis jól vizsgáztam. Őt szemeszter után otthagytam az egyetemet és háziasszony lettem. Férjem nem akart tovább várakozni.

L. B.

MÉG EGY PERC ISTEN JELENLÉTÉBEN

Január 1. szombat Újév

Zsolt 16

„Te tanítasz engem az élet ösvényére...” (11)

Új esztendő, sok nyitott kérdés, sosem volt ismeretlen események, titkok. Az élet ösvényének még fel nem fedezett szakasza. Alig segítenek eddigi tapasztalataim. Hogyan tarthatom a megfelelő irányt a keskeny úton? Több kell ehhez emberi jó tanácsnál. Az Úr taníthatja meg helyes döntést hozni azokat, akik valóban célba akarnak érni.

Január 2. vasárnap

Zsolt 17

„Az ő osztályrészüket az életben van...” (14)

Dávid „a világ emberének” ellenpéldáját tanulmányozza. Az ő lépteit az Úr ösvényéhez ragaszkodnak (5), megelégszik az Úr ábrázatával (15), az Úr Igéje igazítja el, ha erőszakosok ösvénye keresztezi útját (4), míg „a világ emberei” (14) úgy rendelkeznek az élet javaival, mintha övék lenne a föld, és Isten gyermekei kiszorítandó kártevők volnának. Az imádkozó királyt – és példája nyomán követőit – minden reggel megnyugtatja és reménységgel tölti be az Úr biztató, figyelmes tekintete.

Január 3. hétfő

Zsolt 21

„Életet kér tőled: adtál neki... örökkévalót...” (5)

A tevékeny ember (Dávid) nyilván abban reménykedik, hogy az őt megbízó Isten elegendő időt ad számára a tőle kapott feladat elvégzéséhez. A hűséges Úr azonban nem csak a földi élet értelmese idejét biztosítja engedelmes szolgájának, hanem kegyelemből kiterjeszti rá az örök élet végtelen áldását is.

Január 4. kedd

Zsolt 2

„...*előtte hajt... térdet... aki életben nem tarthatja lelkét.*” (30)

Az ember előbb-utóbb megérti, hogy saját erejéből képtelen megtartani az életét. Szenvedései is figyelmeztetik erre. Ez a felismerés azonban nem menekülésre vagy sértett, önkéntes, idő előtti távozásra ösztönzi, hanem arra, hogy térdet hajtson Istene, az élet Ura előtt. Mert Ő nemcsak ismeri az emberi fájdalmat, hanem diadalmaskodott is annak minden fajtája, oka és következménye felett. Ki máshoz mehetnénk hát az élet reményében?

Január 5. szerda

Zsolt 26

„*ne sorold... életemet a vérszopókkal együvé.*” (9)

Nem jól elkülönült csoportokban, hanem a sötétség fiaival összekeveredve éljük életünket. Isten tisztaságának fényénél túlságosan nagy különbség nincs ember és ember között, csupán annyi, hogy egyszer megértettük: szabad hittel könyörögni győzelmes életért, másfajta diadalért, mint amit a vérszopó, alkalmi kiskirályok aratnak.

Január 6. csütörtök

Zsolt 27

„*Az Úr az én életemnek erőssége: kitől remegjek?*” (1)

A világmindenségben oly kicsi élő pont az ember. Mindig felbukkan egy erősebbnek vélt ellenség, akinek rettegett megjelenése szorongással tölt el bennünket, és rejtőzködésre készlet. Magamban kiszolgáltatott és vereségre ítélt lennék. De van Valaki, akiből életerőm táplálkozik.

Január 7. péntek

Zsolt 31

„*Életem ideje kezedben van...*” (16)

Néha elfog minket a félelem, hogy a hatalmasabbnak látott ellenség elszívja előlünk az élet lehetőségét. Pedig cselekvésünk időhatáraitól nem dönthet más, csak aki annak teljes kiterjedését meghatározhatja. De arról a bizonyos életidőről nem dönthet az érintett egyén sem. Esetleg balgán, idő előtt megszakíthatjuk, vagy elherdálhatjuk, de nem nyújthatjuk kényünk-kedvünk szerint. Ő dönt.

Január 8. szombat

Zsolt 34

„*Ki az az ember, akinek tetszik az élet...?*” (13)

Az élet öröme soha nem lehet teljes, ha önző módon, csak a magunk boldogságára gondolunk. A másik embernek is vannak jogai, értékei, van becsülete. Az életet szerető, igaz ember önként korlátozza szavait és tetteit, hogy mások számára is élmény lehessen az Úrtól kapott kegyelmi idő.

Január 9. vasárnap

Zsolt 36

„... *nálad van az életnek forrása...*” (10)

Mi is az élet, és mi az életöröm forrása? A kérdés válaszaként többnyire a gondtalanságot és gyönyörködést jelöljük meg. Pedig az leli meg szomjúsága élte-

tő forrását, aki az Urat keresi. Benne és általa az élet kevésbé derűs ügyei és napjai is értelmet nyernek.

Január 10. hétfő

Zsolt 38

„...*tört vetnek, akik életemre törnek...*” (13)

A betegség, a szenvedés vagy a mellőzöttség az élet kikerülhetetlen velejárói. Legjobban az viseli meg az embert, ha indokolatlan ellenségeskedést tapasztal, ha rágalmozás éri. Már-már elesnénk, de jó, ha kiálthatunk ahhoz, Aki soha nem áll a méltatlan eszközök használói mellé.

Január 11. kedd

Zsolt 39

„*Íme tenyérnyivé tetted napjaimat, és az én életem te előtted, mint a semmi.*” (6)

Egyesek elherdálják egész életüket, eltévesztik annak célját. Talán ha lenne még egy lehetőségük, okulásukat megőrizve jobban használnák fel az időt. Isten kegyelme annak felismerése is, hogy az élet hihetetlenül rövid – ráadásul „rossz határfokkal” dolgozunk –, alig fér bele egy-két fontos, értékesebb pillanat. Meg vannak számlálva perceid, de te is tanuld meg úgy számlálni azokat, hogy bölcs szívhez juthass.

Január 12. szerda

Zsolt 42

„*Nappal... éjjel... imádság az én életem Istenéhez.*” (9)

A hívő embernek nem teher az ima, az Úrral való találkozás közben nem ül, áll vagy térdel „tükön”. Nem idegennel, nem főnökével találkozik, hanem egész életét betöltő Istenével.

Január 13. csütörtök

Zsolt 55

„... *a vérszopó és álnok emberek életüknek felét sem érik meg...*” (24)

Nem hiszem, hogy Dávid azt állítaná: az álnok ember rövidebb ideig él. Csupán arra akar figyelmeztetni, hogy az élet amúgy is rövid idejét vesztesen csökkentheti, ha előbb a gonoszságra és önzésre pazaroljuk kevéske napunkat. Ne múljon el nap, hogy az Úr áldása ki ne áradna életünkön keresztül, hogy végleg elveszítsünk egyedi értékű időket olyasmivel, amit később bűnbánattal szégyellnünk kellene.

Január 14. péntek

Zsolt 5

„... *megszabadítottad lelkemet a haláltól... hogy járjak Isten előtt az élet világosságában.*” (14)

A halál szolgálatának gyümölcstelen cselekedetei és félelme rabságban tartanak. Ettől csak az Úr szabadíthatja meg azokat, akik életük sötétségébe hit általi tudatos döntéssel beengedik az élet világosságát. Jöjj ki rabságodból Isten szabad világába!

Január 15. szombat

Zsolt 63

„...*a te kegyelmed jobb az életnél...*” (14)

Dávid igenis tudott élni a szó minden vonatkozásában. Nem vetette meg az élet szépségeit és örömeit. De egyszer csak talált valami ennél is szebbet és

örömtelibbet. Isten kegyelme új élettel ajándékozta meg. Megértette, hogy bűnei megbocsáttattak és örök élete van. Örvendező bizonyágtételét a mi kedvünkért őrizte meg az Úr.

Január 16. vasárnap **Zsolt 64**
„...az ellenségtől való félelemtől mentsd meg az én életem...” (2)

Nem lehet úgy élni, hogy az ember szüntelen ellenfelei döntéseit figyelje és azt méricskélje: bántják-e vagy békén hagyják? Ne csak bűneidből való szabaddulásért könyörögj. Kérj belső békességet, és kérd a kicsik és Isten erejében bízókat bátorságát!

Január 17. hétfő **Zsolt 70**
„...piruljanak, akik életemre törnek...” (3)

Dávid (hosszú ideig hasonlóan) néha messzire ragadtatja el magát, tud ellenségeinek rosszat is kívánni. De amit most kér, az fontos eleme az önmagát ma még istennek képzelő földi hatalmasság bűnbánatra ébredésének. A hatalmi gőg felismerése és az abban való megszügyenyülés megtéréshez vezethet. Isten kegyelme által végül lehet az ellenségből testvér is.

Január 18. kedd **Zsolt 71**
„...akik életemre törnek, együtt tanácskoznak, mondván: az Isten elhagyta őt!” (11)

Akadhatnak hívő ellenségeink is. Olyanok, akik (mint Jób barátai) félreértik Isten próba alatt levő gyermekének sorsát, azt képzelve, hogy istentiszteletet cselekszenek, ha támadják a látszólag magára hagyott embert. Pedig az ő szövetségeikben soha nem jelenik meg segítőként az Úr. Isten mindig a megbántottak és elesők oldalán tűnik fel.

Január 19. szerda **Zsolt 86**
„Tartsd meg életemet, mert kegyes vagyok én...” (2)
Az teremtett világban kivételes értéként megjelenő ember természetes célpontja a különféle önző, ártó szándékoknak. Ezért szükséges, hogy naponként kérjen és merítsen erőt attól, Aki készségesen biztosítja a győzelmes élet feltételeit. Ne hanyagoljuk el az imádság nagy lehetőségét!

Január 20. csütörtök **Zsolt 88**
„...életem a Seolig jutott.” (4)

Életünk során nem is egyszer kerülhetünk krízishelyzetbe, válságos állapotba fizikailag és lelkileg egyaránt. Ilyenkor természetesen kétségbe esünk. De a hívő ember számára ugyancsak egyértelmű, hogy a pusztulás torkából is egyedül az Úrhoz kiálthat, Aki nem hagyja életét a Seolban, Aki nem engedte, hogy Szentje rothadást lásson.

Január 21. péntek **Zsolt 89,47-53**
„...mily rövid az élet!...kicsoda oly erős, hogy éljen...? (48-49)

Nincs az a földi erő vagy hatalom, amely meghoszabbíthatja vagy visszaadhatja az elvesztett életet. Ne

dicsekedjünk hát mással, csak azzal, hogy ismerjük az Urat, aki ingyen kegyelméből akarhatja, hogy éljünk. Ne az élet hosszát igyekezzünk megnövelni, hanem a tartalmát gazdagabbá tenni.

Január 22. szombat **Zsolt 91**
„Hosszú élettel elégítem meg őt...” (16)

Ezek a hűséges Isten igaz szavai, Aki most talán nem az örök élet ígéretét erősíti meg, hanem arról biztosít, hogy elégséges idő áll rendelkezésünkre feladataink elvégzéséhez. Csak semmit ne halogass, ne légy rest! A rád bízottakat te is elvégezheted.

Január 23. vasárnap **Zsolt 103**
„...megváltja életedet a koporsótól...” (4)

A koporsó nem a lélek, hanem a test „doboza”, ahogyan a lélek „tokja” az emberi test, amíg a földi küldetés tart. A halál megbontja ezt a „zártágot”, de Isten Igéje alapján hisszük testük feltámadását is, amikor nem a bűnből, hanem a mulandóság végzetéből szabadít ki megváltó Urunk.

Január 24. hétfő **Zsolt 104**
„Énekelek az Úrnak egész életemben...” (33)

Az ének felszabadítja lelkünket az örömről. Ha eszközül kaptuk ezt a kivételes ajándékot földi életünk színesebbé, boldogabbá tételéhez, akkor ez legjobb készségünk arra is, hogy Mennyei Atyánknak és embertársainknak örömet szerezzünk vagy velük együtt örvendezzünk. Oldódj fel zárkózott csöndedből, magasztald énekeddel az Urat!

Január 25. kedd **Zsolt 109**
„Életének napjai kevesek legyenek, és a hivatalát más foglalja el.” (8)

Ezekkel a szavakkal indokolták a tanítványok Júdás öngyilkossága után az apostoli pótválasztást. Talán még abban is van valami kegyelem, hogy a gonosz idő előtt eléri végzete, és nem szaporítja tovább a rosszat. Félreállításra csak a szolgálatra való alkalmatlanságot jelzi. Isten kegyelme azonban csodálatosan munkálkodhat mégis a szívében.

Január 26. szerda **Zsolt 116**
„... segítségül hívom őt egész életemben.” (2)

Segítségül hívom, vagy megvallom a hozzá való tartozásomat – a kettő ugyanazt jelenti. Nemcsak akkor állok ki mellette, amikor szabad és körülöttem mások is így tesznek, főleg nem akkor, ha még hasznom is származik belőle. Leginkább olyankor vallom meg, ha bántják, tagadják, egyébként pedig jó és rossz napokban, alkalmas és alkalmatlan időben egyaránt.

Január 27. csütörtök **Zsolt 128**
„Megáld téged az Úr a Sionról, hogy boldognak lásd Jeruzsálemet életednek minden idejében.” (5)

Áldott az az ember, aki szívében viseli Jeruzsálem sorsát. Ma talán megosztva és korlátozottan, de egykor kiteljesedve, minden nép felemelkedésére, örömére

megdicsőül majd, és áldása szétárad a világra. Boldog, aki a hit szemével ezt már ma is látja.

Január 28. péntek

Zsolt 133

„...csak oda küld az Úr áldást és életet örökké.” (3)
Ahol az „atyafiak” irigykednek és torzsalkodnak, ott üresség van és lelki halál. Ahol viszont egység és megértés munkál, ahol legalább ketten vagy hárman egy akaraton vannak a közös lelki célok tekintetében, ott az örök élet isteni ajándéka jelenik meg.

Január 29. szombat

Zsolt 141

„...szemeim, Uram Isten, rajtad csüggenek...ne oltsd el életemet!” (8)

Mondhatná valaki: az Úrra figyelő kegyesnek fölösleges azért fohászzkodnia, hogy Isten ne oltsa ki az életét. Azonban jó megvallani, hogy minden perc kegyelem és fentről való ajándék.

Január 30. vasárnap

Zsolt 143

„...ellenség üldözi lelkemet, a földhöz paskolja életemet...” (3)

A hívő ember nem minden vonatkozásban legyőzhetetlen. Bizony érhetik kellemetlenségek, veszteségek. Az „ellenséget” nem csak fogalmi szinten, hanem napi tapasztalatból ismeri. Sebezhetősége azonban alázatra és szorosabb kapcsolattartásra kell hogy ösztönözze.

Január 31. hétfő

Zsolt 23

„...jóságod és kegyelmed követnek engem életem minden napján...” (6)

A jó Pásztor nyájához tartozni naponkénti öröm és áldott tapasztalat. „Mind jó, amit Isten tészon” – énekeljük az ismert dicséretben. Valóban, az Úr sosem akar rosszat, övéinek nem ellensége. Valami kellemetlenség vagy baj ért ma? Keresd meg benne Istened jóságának és kegyelmének rejtett kincseit!

-ig-

HÍREK, IMATÁRGYAK

Egyházunk meghívást kapott attól a holland csoporttól, melynek tagjai nyáron önkéntes munkát végeztek intézményeinkben. Kiutazó testvéreink többek között jártak a hágai parlamentben, tájékoztak hajléktalanok, volt rabok rehabilitációs programját illetően. Találkoztak a zwollei egyetem néhány diákjával, akik szociális munkás szakon tanulnak, valamint egyesekkel abból a csoportból, ahonnan önkéntes fiatalok a jövő évben gulácsi iskolánk felújításán szándékoznak dolgozni. Igazi keresztény vendégszeretben volt részük privát családoknál és gyülekezeti alkalmakon. A kinti szervezet (Hulp Oost Europa) rendszeresen támogatja munkánkat. Oltalom Karitatív Egyesületünk most is kapott összegyűjtött adományt

*

Révész Andrásné testvér írja Kisvárdáról: „Az Úr gyermekeként sok éven át imádkoztam, bőjtöltem

italozásban megköötözött férjemért, tudva, hogy „... ez a faj semmivel sem üzhető ki, csupán könyörgéssel és böjtöléssel” (Márk 9,29). A próbákkal, harcokkal teli időben, sokszor megfáradva, csüggedéssel körülvéve, az Ige szava biztatott, erősített: „Jó várni és megadással lenni az Úr szabadításáig” (JerSir 3,26). – „Ne dobjátok el hát bizodalmatokat, melynek nagy jutalma van” (Zsid 10,35). Szívemben ott volt a vágy, a gondolat, hogy ha az Úr megszabadítja a férjemet, együtt fogjuk olvasni a Bibliát, együtt imádkozunk, örvendünk az Úrban és járunk az Ő útján.

1999-ben, húsvét első napjának reggelén férjem tíz hónapi betegeskedés után rosszul lett, a fél oldala megbénult. Kérésére jött az orvos és kórházba vitük. Férjem azt hajtogatta, hogy meg fog halni, én azonban úgy gondoltam: igen, meghalsz a bűnnek és élsz az Úr Jézusnak.

A napi Ige így szólt hozzám: „...az Úrnak szüksége van rá” (Luk 19,31). Kérdés támadt bennem: le tudsz-e mondani arról, amit az Úr kér tőled? Nem tudtam, miről kell lemondanom, mit adjak oda az Úrnak.

Egy óra előtt a férjem hirtelen elvesztette az eszméletét. Betegtársa imádkozott mellette, én meg az Úrhoz kiáltottam: „Könyörülj rajta!” Akkor rám nézett, és három köszönő, hálás, fájdalmas tekintettel lezárta a szemét. Könnyesepp gördült végig az arcán, és elaludt az Úrban. Arra gondolni sem mertem, hogy az Úr így szabadítja meg és viszi haza őt- Mégis jó megnyugodni abban: „Igen, Atyám, mert így volt kedves Teelötted” (Mát 11,26).

*

TARTALOM

Jó szándékú fogadkozások	1
Mint tágas föld... /vers/	1
Krisztus elhívott követének A. von Bergen	2
Elvegyülés a nagyvárosi tömegben	5
Mire jó a héber nyelv?	9
Még egy perc	9
Hírek, imatárgyak	12

Kiadja a

Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség

H-1086 Budapest, Dankó utca 11.

Telefon/telefax: (06-1) 577-0515/577-0514

www.metegyhasz.hu met_bp@uze.net

Technikai számunk: 0444

Bankszámlaszám:

OTP Bank Rt. 11708001-20520380

Készíti a szerkesztő bizottság

Szerkesztésért és kiadásért felel: Iványi Gábor

Éves előfizetési díj 960 Ft. Egyes példányszám ára 80Ft.

Megrendelhető a kiadótól és a MET lelkészi hivatalban.